

IZHAJA VSAK ČETRTEK

Table with subscription rates: Maročnina: ITALIJA, INOZEMSTVO. Letno, polletno, četrtletno.

Posamezni izvod 20 cent.

Uredništvo in upravnništvo: Trst, Via Maiolica 10-12

Trst, 25. septembra 1924. — Leto V. - Štev. 215.

DELELO

Glasiilo Komunistične stranke Italije

Oboroženje buržuazije proti proletariatu je eden izmed največjih, najpoglavitejših, najvažnejših dogodkov sodobne kapitalistične družbe.

LENIN.

Politični položaj in naloge proletariata

Sedanje politično življenje je ne navadno dinamično, intenzivno in nestalno. Orjaške socialne sile se bore med seboj, uničujejo gospodarsko in moralno ravnovesje na kojem je stonela vsa naša dosedanja politika in povzročajo krize, ki majo temelje težke socialne stavbe. Vse kar se danes vrši lepega in nelepega po svetu, je nujna posledica omenjenih temeljnih vzrokov plošnega, mednarodnega razkrajanja. Tudi dogodki, ki se vrše pri nas v Italiji.

Umor Matteottija je povzročil moralni polom fašizma, ki je ostal osamljen sredi duševne revolte italijanskega ljudstva.

Kasneje se je zdelo, da si je fašizem nekoliko opomogel. Mussolini je pričel v svojih govorancah groziti, pričela se je mobilizacija milice, vršila so se velika fašistična zborovanja in je bila z vsem tem združena fašistična ofenziva proti opozicijskim strankam. Ta stara-fašistična taktika, takozvana močna manira, je pa kmalu izgubila. Ni bila več na mestu in je fašistom škodovala ker ni več imponirala mali buržuaziji, ki je bila na tako metodo najbolj navdušena. Mala buržuazija je pričela zapuščati fašizem in se bližja opozicijskim strankam. Kmalu je pa fašizem zapustil stezo mirne in blage taktike. Stara navada, železna srajca. Med fašizmom in opozicijo ni prišlo do nobenega sporazuma, čeravno so fašisti obljubili prvo na ravno to kar je hotela opozicija. Edina točka, v kateri se niso mnogi zedimili, je bilo vprašanje kdo sme in kdo ne sme v milico. Mussolini je držil, da smejo samo fašisti dočim je opozicija zahtevala, da mora v nepristransko milico biti pot odprta vsem.

Ako izvzamemo to temeljno sporno točko ne smemo tolačiti preveč tragično opozicijskega sklepa glede udeležbe v parlamentu.

Toda bodisi, da se opozicija parlamentarne dela udeleži ali ne, bodisi, da se vlado še enkrat omladi ali ne, vse to nima velikega vpliva na rešitev sedanje krize. Nastale je izven parlamenta in jo parlament ne more rešiti. Vsekako je interesantno vedeti, kako se bo stvar končala. Si mislimo, da ni težko to predvideti. Treba je le objektivno opazovati položaj in sile, ki v tej krizi delujejo. To je potrebno zlasti za našo stranko, ki se mora pripravljati na vsako možnost. Zato bomo v par člankih pod gornjim naslovom pojasnili našim čitateljem in s drugom položaj posameznih sil, ki se nahajajo v tem velikem boju in kontrast gospodarskih interesov, ki tvorijo glavno podlago vsemu političnemu dejanju in nehanju.

Položaj fašistične stranke

Vprašanje, kaj se godi v fašistični stranki, je zelo važno za sedanji politični položaj Italije. Vzroki, ki so odvajali malomeščanske množice vplivu zmerno strujo in razsrdili skrajne e-zmerno strujo in razsrdili skrajne elemente. Boj med tema dvema strujama je hud in se vrši z vsemi sredstvi. Skrajna struja predstavlja agrarne interese, interese velikih agrarcev, ki nimajo nobene volje izgubiti, kar so potom fašizma pridobili. Poleg tega predstavlja ta struja tudi srda nekaterih malomeščanskih krogov, ki jim ne gre v glavo, da je ponesečič za vedno poskus, ki je hotel zgraditi malomeščansko državo in udeležiti od velekaptalizma in do proletariata neodvisno politiko. Zmerno strujo tvorijo po večini zmerni sloji, ki bi se radi pridružili večini prebivalstva in nekatere skupine industrijalcev, ki ne morejo pozabiti škode, ki jim je prizadalo razbojništvo in ona taktika, ki je ugonobila industrijalni aparat Ansaldo, ki je imel v fahirani Banca di Sconto svojo glavno oporo. V boju med tema dvema strujama izgleda danes, da zmagajuje ekstremisti. Mussolinijevi govori, v katerih trdi, da hoče uvesti mir na vsak način

in pod vsakimi pogoji, nimajo pomena. Bolj se ravnajo ekstremisti po Mussoliniju, kadar obljublja, da naredi iz opozicijske strelje za fašistične čete ako se opozicionalci ne bodo podvrgli njegovi, Mussolinijevi, volji. Da prevladujejo ekstremisti izgleda tudi od tod, da nima nobenega političnega pomena dejstvo, da je menjal nekaj ministrov in da podpira Mussolini agrarne elemente, ki tvorijo fašistično hrbtenico. Vsekakor ni ekstremizem zmaga zagotovljena. Boj med tema dvema strujama postaja vedno silnejši. Od vsepovsod prihajajo vesti o demisijah, o izobčenjih in o krizah v posameznih fašističnih sekcijah. Boj je prišel tako daleč, da ni Mussolini več v stanu igrati vlogo ravnovesja. Boj se bo nadaljeval in mora doseči svoj smoter. Tedaj šele bomo na jasnem, kakšna bo fašistična stranka v bodoče.

Ustavna opozicija

Ustavni opozicijski zvezi so združene najrazličnejše stranke. Tam so združeni malone vsi malomeščanski krogi in nekatere plasti srednje industrialne buržuazije. Ker so tam združeni tudi socialisti-maksimalisti, je vzrok, da je del proletariata tudi vključen v voz ustavne opozicije. To je seveda v škodo proletarske ednosti.

V trenutku, ko je umor Matteottija povzročil v fašizmu moralni polom, je imelo malomeščanstvo tri možnosti: Prvič, da se druži s proletariatom in da pospeši njegovo aktivno udeležbo v

nastalem boju. (To je bil predlog Kom. stranke). Drugič, da se bori samostojno, t. j. sama. Tedaj bi se bili mogli njeni poslanci sestati in se proglasiti kot parlament. Bili bi morali si izvoliti svojo vlado in pritegniti na svojo stran del vojaških plasti in druge ustavne sile, razpisati bi bila morala volitve itd. V tem slučaju bi bila doživela mala buržuazija novo razočaranje v tem, da bi morala spoznati, da ni v stanu samostojno se boriti, brez proletariata, proti kapitalu. V tem slučaju bi jo bili pa delavci podpirali. Bili bi ji tudi pa mi ob strani in bi jo podpirali z našo kritiko, ki se je ne sme tolačiti drugače kakor tako, da je njen namen pokazati vsem slabe in dobre strani prijatelja in nasprotnika in uničiti vse iluzije. Kakor učimo proletariata, da mora gledati resnično pogumno v obraz, bi bili to učiti tudi malomeščanstvo. Tretjič, da se izogone odločilne bitke s fašizmom in čakati, da se otrese fašizma veleburžuazija sama, t. j. ona, ki ga je ustvarila. Opozicija je namreč v svojih mnogih resolucijah zahtevala, naj se sestavi novo vlado iz sedanje večine v parlamentu, o kateri je znano, da sedi v njej veliko nefašističnih poslancev. Seveda bi se bilo moralo vršiti vse počasi. Velekapitalizem bi bil moral zapustiti fašiste in se pridružiti opoziciji. Proletariat bi bil pri starem. Kapitalizem bi bil dobil novega zaveznika in račune take zveze bi bil plačal proletariat.

Te poslednje taktike se je opozicija oprizela in to je bil vzrok, da so komunisti opozicijo zapustili.

V prihodnji številki obrazložimo naloge in pogoje proletarske opozicije.

POLITIČNI PREGLED

Usoda Todora Aleksandrova

V našem listu smo že poročali o nortanem razvoju Makedonske revolucionarne organizacije. Poročali smo o manifestu, ki so ga podpisali člani centralnega odbora Aleksandrov, Protogerov in Čauljev in v katerem se poziva na borbo proti krvinskemu režimu Cankova, na enotno fronto s komunisti in zemljelci ter na sodelovanje z vsemi revolucionarnimi pokreti Balkana, da se zrušijo obstoječe države in da se osnuje Federacija svobodnih delavsko-kmetijskih republik na tem ozemlju. Ta preokret v organizaciji, ki je dotlej podpirala krvavi fašistični režim Cankova in se z orožjem v roki borila, proti komunistom v nadi, da ji bodo kapitalistične sile pomagale, se je izvršil pod uplivom preokreta v masah makedonskega delovnega ljudstva, ki je začelo udeleževati, da edino v zvezi z revolucionarnimi delavci in kmeti in s Sovjetsko Rusijo, edino zaščitnico tlačnih narodov in narodnih manjšin zamojrejo doseči osvobodjenje. Toda Aleksandrov in Protogerov se nista držala te nove smeri, ampak sta takoj po objavi manifesta preklcala zopet, kar sta prej podpisala ter se s tem zopet postavila v službo Cankova. Toda s tem je bila njihova usoda zapečatenata. V organizaciji je nastala opozicija pod vodstvom »vojvode« Petra Čauljeva in Vlahova, ki je takoj pridobila na svojo stran mnogo uglednih vojevod in politikov makedonskih, kakor n. pr. vojvodo Vasiljeva, polkovnika Atanasova, urednika glasila »Ilinden« itd. Ta opozicija, ki se je zbirala okrog Dunajske revije »Balkanska Federacija«, je takoj stopila v akcijo. Šla je za tem, da pridobi organizacijo v svoje roke. Toda kdor pozna način organizacije in bojne metode makedonskih revolucionarjev, organiziranih z naravnost absolutistično disciplino v ilegalnih, oboroženih komitaških četah, je takoj vedel, da to ne bo tako lahko. Prvi akt tega notranjega boja, je bil atentat na Aleksandrova, izvršen v gorovju, na potu na neko sejo vojvod makedonskih. Sledili so mu pokolji opozicijskih prvakov Vasiljeva, Atanasova, Kovačeva in dr. Ubit je bil tudi sofijski komunistični poslanec Dimo Hadži-Dimov, eden najboljših komunističnih voditeljev bolgarskih. Boji se še vedno nadaljujejo, akciji deničarjev, sledijo protiakcije opozicijske. Na smrt so bili obsojeni nadalje s strani pristašev Protogerova Čauljev, Vlahov in Harlakov, urednik »Balkanske federacije«.

Vsekakor bo boj še zelo oster. Makedonski revolucionarji pod vodstvom Čauljeva imajo sedaj nalogo, da zopet vzpostavijo razbito organizacijo, da jo postavijo na drugo podlago kot je bila

dosedanja, ki je mnogokrat bila zavadena in služila kot orodje v rokah reakcije in kontrarevolucije. Požrtvalnost, borbenost in pripravljenost vsak trenutek ubijati in umreti za cilje revolucionarnega boja, lastnosti, ki so se v do skrajnosti, v zatiranem, pobijanim in borečem se makedonskem ljudstvu silno razvile, in ki morajo služiti za vzgled vsakemu revolucionarju, bodo govalo v krakem pripomogle, da se pokret ponovno vzpostavi in stopi z novo energijo na plan in s svojimi silami pripomore k nasilni zrušitvi današnjih reakcijskih balkanskih držav, k osvoboditvi delavcev in kmetov ter vseh tlačnih narodov in narodnih manjšin.

Todor Aleksandrov je umrl kot reakcionar, kontrarevolucionar, kot izdajalec, ki se je sprva skušal igrati z delavsko kmetjsko revolucijo in s Sovjetsko Rusijo, s katero je hotel celo spuščati se v sporazume misleč da bo tudi njo mogel izkoristiti v svoje svrhe. No, to pot je bil oreh pretrd. Njegov pokret sam, ki se je medtem počel otresati iluzij in tujih uplivov, ga je prevrgel in pogazil. Z njegovo smrtjo stopa makedonska osvobodilna borba v novo fazo in vsled tega je to dogodek, — ki je sicer sam na sebi ogromne važnosti za neposredni politični razvoj na Balkanu — ogromne važnosti v zgodovini revolucije in ostanke kot mejnik v razvoju delavskega in osvobodilnega gibanja sploh, v Makedoniji, Bolgariji in na celem Balkanu. Volodja.

Komedija v Ženevi

V takozvanem »odboru za razorožitev« je bil sprejet protokol, v katerem se govori, »da ne smejo člani zveze napadati drugo državo, kakor edinele v slučaju«, da je to obramba proti napadu, v praksi pa bo seveda težko določiti kdaj ima kak vojni pohod »obrambni značaj«...

Slučaj Kitajske, ki ni napadala nobenega, nas dovolj jasno uči. In spominjamo se tudi slučaja nemškega cesarja Viljema, kadar je ukazal napasti Belgijo in pri tem rekel: »Pogodbe so papirnate čunje«. In tako bodo tudi pogodbe v Ženevi ostale »papirnate čunje«, ker militarizem ne miruje, ne more mirovati. Se smešnejša in gnusnejša postaja komedija v Ženevi po izjavah predsednika ameriških združenih držav, ki se je izjavil, da se bodo vojne bodočnosti vodile ne na suhem in ne na morju, ampak v zraku. Zato je bil v vsej sili pozvan v Washington morarški minister (Wilbourgh, kateremu je Coolidge dal nalogo, da naj sestavi o odbor izvedencev, ki naj razpravljajo o mornarskem, zemeljskem in zračnem oboroževanju. Tako se pripravljajo razoroževanje!

Rovarenja protirevolucionarcev v Georgiji

Kavkaška dežela Georgija je zelo bogata na različnih rudninah, predvsem na nafti (sirovem petroleju) in radi tega ni nikako čudo, da vzbujajo ta bogastva pohlep vseh imperialističnih držav. Toda Georgija je sovjetska republika in radi tega gledajo kapitalistične države na to, kako bi povzročile zmede v notranjosti dežele, ki bi morala potem pasti, kot zrelo jabolko, v žrelo petrolejskih magnatarjev. Za take nakane pa jim izvršno služijo Georgijski menjševiki, ki povsod podpirajo reakcijo. Vsi evropski imperialisti in njih hlapci, socialpatriotje, kričijo na vse grlo, da boljševiki zatirajo georgijsko prebivalstvo. Seveda, petrolej jim diši izvršno in zato je treba govoriti čez boljševike. Za časa caristične vlade ni bilo gotovo georgijskim ljudstvom poslano s cveticami. Angleški imperialisti pa niso tedaj niti črhnilo o carističnem zatiranju. Leta 1918. so angleži zasedli mesto Baku, in uvedli so tam »demokracijo« red, s tem, da so ustrelili brez obravnave 20 komunističnih prvoboriteljev in ledaj so gospodje socialdemokrati a la Paul Boncour molčali. Ta gospod »socialisti« Boncour je namreč na eni konferenci v imenu Mac Donaldove vlade izjavil, da ga je usoda Georgije, ki ječi pod boljševiškim jarmom, najglobokejše pretresla!...

Koncem meseca avgusta so v nekaterih glavnih krajih Georgije izbruhnile ustaje, ki so jih organizirali domači plemenitaši in menjševiki. Te ustaje so bile kmalu udušene. Nekoliko glavnih kolovodij je bilo postreljenih. Protirevolucionarni elementi v inozemstvu pa hočejo na vsak način kljubovati s tem, da razširjajo lažnjive vesti o nadaljevanju ustaje. Da so vse vesti o nadaljevanju ustaj neresnične, priča dejstvo, da je italijanski inštitut za trgovino na vzhodu objavil v svojem posebnem mesečnem buletinu, da vlada na Kavkazu popoln mir.

To je menda dovolj jasen dokaz o neresničnosti vseh nasprotnih vestí.

„Veliki uspehi“ z uvedbo Dawesovega načrta

Kakor je že znano, je ena izmed najznačilnejših črt Dawesovega načrta, na podlagi katerega bo omogočeno Nemčiji plačevanje vojnih dolgov, ta, da se je dalo nemškimi kapitalistom neomejeno zmoglost izkoristiti delavce; polom znižanja mezd in podaljšanja delovnega urnika. Buržuazni ekonomisti trdijo, da se bo Nemčija na ta način močno povzdignila, v gospodarskem pogledu, ker ji bo mogoče proizvajati blago po ceni.

Z živinskim odiranjem delavcev bo seveda mogoče proizvajati blago po ceni, ampak treba ga je spraviti na trg. In ker ne more nemški trg konsumirati vseh industrijskih proizvodov, jih je treba izvažati čez mejo. Pa tukaj pride komaj do izraza resnična vrednost Dawesovega načrta! Iz Pariza prihaja vest, da je francosko finančno ministrstvo naložilo 20 odstotni davek na vse proizvode, ki se uvažajo iz Nemčije. Francoski kapitalisti bodo na ta način zavarovali pred nevarnostjo nemške konkurence.

Ukrepi za gospodarsko ozdravljenje, ki jih podvzema svetovna buržuazija, se vrtiljo vedno v istem krogu v eni deželi čepulke meje, profiranje domačih špinkantov, podražanje proizvodov; v drugi pa nesramno izkoriščanje delavstva, podaljšanje delovnega urnika, zastoj blaga, gospodarska kriza.

In to verigo bede in suženjstva bo zmogel raztrgati le svetovni proletariat.

Kako umira fašistovski sindikalizem

V prvih dneh obstoja fašistovske vlade, so voditelji črnih strokovnih organizacij kričali na vse grlo, da je rdeči sindikalizem popolnoma na fleh, ker se vse delavstvo organizira v fašistovski organizacijah. O tem, kako »prostovoljno« je delavstvo pristopalo k njihovim organizacijam, ni potreba še posebno omenjati. Črni organizatorji so pa hoteli dokazati, da vendar delajo za proletarske množice. Zato so sem ter tja stavlili kake zahteve na delodajalce, toda ti so se smejali v pest, kjer je bilo tako postopanje le komediantstvo. Naposled so tudi pograbilo po tistem sredstvu, ki ga je Mussolini proklinjal in označil kot »protinarodno«, to je štrajk. Kje je bila torej »edinstvo« razrednih interesov?

Delavske množice, ki so bile itak proti svoji volji vpisane v fašistovske sindikate, so z gnuvom obrnile hrbet črnim komediantom. Vprašale so se: Če že sami fašistovski organizatorji nehoti priznavajo, da obstojita dva razreda in da imata različne interese, čemu bi se mi tukaj igračkali? Če se tudi v fašistovskih sindikatih napovedujejo delodajalcem štrajki, zakaj bi se isti ne vodili prav resno zakaj bi se štrajkova gibanja ne vpolila na pot razrednega boja?

Tako so razsojevali delavci in počeli trumoma zapuščati fašistovske strokovne organizacije.

Po vsej Italiji se obnavljajo rdeče razrednobojne strokovne organizacije. Kako da zapuščajo delovne množice fašistovski sindikalizem, je vredno navesti kak slučaj:

V Firencah je bilo 535 delavcev, namoščenih pri delih za mestno snago, organiziranih v fašistovskem sindikatu. Naveličali so se, izstopili in organizirali rdečo organizacijo. Nič niso pomagale grožnje fašistovskih voditeljev. Najbolj srboriti izmed njih so celo povabili pismeno delavce na zborovanje, spremljajoč povabilo b grožnjami represalij, ako se istega ne udeležijo. Kljub temu se je zborovanja udeležilo komaj 60 delavcev, pa še ti niso nikakor bili pohevni, marveč so črnosrajčnike prav pošteno ozmerjali.

Predsjednik Sovjetske Rusije Kalinjin o seljačkom pitanju

U Sovjetskoj Rusiji največ državnicov čisto pisu u novinama obširne i temeljite članke, te se i tim vrlo različito od nadih i ljenih gospodskih politikara. Tako i sam predsjednik Sovjetske Rusije seljak Kalinjin ne samo što vrlo mnogo putuje i drži javne govore, nego i vrlo često piše. Tako službeni list moskovske sovjetske vlade »Izvestija« to znači »Viesti« donosi Kalinjinov članak pod naslovom »Krestjanski vopros« (seljačko pitanje).

Članek je vrlo obširan, a glasi ovako: Selo i seljačstvo danas je glavna brigada naše politike. Glavni odbor ruska Komunističke stranke izabrao je ovih dana posebno poverjenstvo, koje će se baviti samo političkim radom na selu.

Ali to nije tako lahko. Život ni na selu ne miruje, nego se neprestano mienja i razvija. A niti naša Sovjetska država nije kao kakva zepna ura, koju samo navineš pa metneš u žep, neka ide. Nasa je država i radnička i seljačka. Radnik radi u tvornici, seljak u polju. Ali tvornica možda nema vatljanih strojeva ili nema materijala ili je tu kakva druga zapreka, koja smeja radu. Seljak u svom gospodarstvu ima takvih zapreka još mnogo više, a budueći da je seljačstvo kod nas u progromnoj vežini, to je već radi toga seljačko pitanje kod nas glavno, i u politici i u gospodarstvu.

I zato sad napokon sve naše političke organizacije i nasa vlada i naše novinstvo smatraju seljačko pitanje prvim i glavnim. Ja već to smatram velikim napredkom.

Još je bolje, što sada neprestano izlaze nove knjizice i citave knjige o selu i o seljačtvu i što svaki naš list politički i nepolitički nastoji u svakom svom broju donijeti bar nešto i o selu. Napokon osobito iztීම, da se je naš ljetosnji trinaesti kongres Komunističke stranke obavio najviše i najtemeljiteje selom i seljačkim pitanjima.

Sve to dokazuje, da nam je napokon jasno, da je za našu sovjetsku politiku i za citavu našu javnost najvažnija stvar odnosaj izmedju radništva i seljačstva. I ja odmah velim čisto i bistrost, da seljačko pitanje kod nas i sastoji se u tom, kako se ima shvatiti i urediti taj odnosaj izmedju seljačstva i radništva.

Ja odmah velim i to, da taj odnosaj to spada u seljačstvo i kako seljačstvo i radništva.

All sad nam mora biti posve jasno, to spada u seljačstvo i kako seljačstvo ima stvoriti savez s radništvom.

Ja i tu velim jasno i glasno, da radništvo ima biti u savezu ne samo sa siromasnim seljačtvom kojega je kod nas četvrtina ili petina, nego s ogromnom većinom srednjih seljačkih gospodarstava, koji nisu ni siromasi ni bogatši. Samo ovakvim savezom mi ćemo postići, da našu sovjetsku revoluciju i za našu sovjetsku vladu bude 90 po sto savega naroda.

Mi moramo držati na umu, da djeca i najmladiji seljaci primaju već i ljubiti ovu našu radničku i seljačku državu, dapače i raditi za nju. Radi zatačenih roditelja odbijati i djecu bila bi velika i neoprostiva pogreška. Nadalje kažem i ovo: Mi moramo shvatiti, da je prvi dio revolucije prošao, kad smo se borili i kad smo rusili, a da sada radimo i gradimo. Isto tako moramo imati na umu, da se rusi brzo, a da se gradi po malo i da je seljačka misao spora, da shvati i razumije sve ove političke promjene. A

Razvor Kom. stranke Italije

Kakor smo že omenili v eni zadnjih številkih, se je, na podlagi sklepa V. kongresa Kominternu, frakcija tretje-internacionalneve združila s Komunistično stranko Italije. Ta proces združilve se vrši redno in hitro. Zlitje je že gotovo v mnogih krajih južne Italije in ravnatoko tudi v severnih pokrajinah.

Kak razmah je zavzelo organizacijsko gibanje priča dejstvo, da pristopa k Komunistični stranki ogromno število delavcev, v vseh mestih, ne samo, temveč so se izjavili za upis tudi taki, ki pripadajo še k Maksimalistični stranki. Tukaj se jasno vidi, kak vpliv si je pridobila edina revolucionarna delavska stranka v Italiji, s tem, da je delovnim množicam povedala vso resnico. Povedala jim je, da se morajo boriti proti kapitalističnemu izkoriščanju in proti vsej reakciji ne s klečeplazenjem, kakor delajo izdajalske socialpatriotične in meščanske demokratične stranke, temveč z direktnim bojem, ki se mora zaključiti z vzpostavitvijo proletarske nadoblasti, nad izkoriščevalnimi razredi.

Razveseljivo je tudi dejstvo, da pristopajo v komunistične vrste tudi delavci, ki se nahajajo v inozemstvu, tako n. pr. v Franciji, v Argentini in na Angleškem.

nada sve moramo znati, da mi sada na pokon živimo u miru i da u mirno vrijeme mozemo lahko čekati, dok i najsporiji seljak dodje na prvi put.

Ja sve ovo velim zato, da se vidi, kako je teško raditi na selu i da nije dosta biti boljševik i komunist te uenik Marxa a da budeš sposoban politički raditi medju našim seljačtvom. Ta pomislimo samo, kako je obširan teritorij naše Savezne Republike, kako se neprestano mienja nase seljačko gospodarstvo, kad ideš sa sjevera na jug ili sa zapada na istok, kako je u svakom kraju druga kultura, a vrlo često i drugi jezik.

Kad to sve prosudimo, onda istom vidimo, kako je mudar i dalekovidan bio naš Lenjin, kad je prije 2 godine na 11. kongresu nase boljševičke stranke progovorio ovako:

«Sad pazimo dobro što ćemo i kako ćemo raditi. Mi sad moramo medju seljačtvom. Tu sad naš prvi politički bori moraju najprije sami sebe preraditi, to jest moraju čisto i bistro priznati, da još nisu dosta pripravljeni i sposobni politički raditi medju seljačtvom. Nije naime dosta samo doći medju seljačtvom pa tamo govoriti, vikati i mahati rukama; nego treba postići zajedno sa seljačtvom, to jest naći put k njegovom srecu, k njegovom razumu. Zato treba imati neizmjernu strpljivost, nesebični karakter, veliku ostroumnost i mnogo praktičnoga znanja».

Ovih su dana izasla sva sabrana djela Lenjinova. Iz njih se vidi, da je Lenjin započeo svoj prvi politički rad s knjizicom pod naslovom »Tko je prijatelj narodu«, gdje odgovara: onaj, tko shvaća seljački život i tko činom pokazuje, da je prijatelj seljačstva.

I tako vidimo, da je Lenjin sa seljačtvom i počeo i završio svoje političko djelovanje. Imajmo to uvijek na umu, i mi ćemo priznati, da je seljačko pitanje od svega najvažnije, te ćemo se za rad na selu pripraviti i ozbiljno i praktično.

Herriotova politika napram Sov. Rusiji

V Franciji je bila imenovana ena komisija, ki ima proučevati zadevo o vzpostavitvi odnosajev s Sovjetsko Rusijo. Jasno je, da bi morala Herriotova vlada imeti vsaj toliko takta, da bi imenovala ljudi, ki nimajo temne preteklosti, v političnem oziru, glede razmerja do proletarske države. Herriot pa je dokazal ravno nasprotno. V imenovano komisijo je bil imenovan tudi zloglasni general Noulens, ki je bil poslanik v Rusiji, za časa vlade Clemenceau in ki je podpiral kontrerevolucionarja Savinkova v reakcijskih četah na severnih obrežjih in ki je stal v zvezi z ukrajinskimi protirevolucionarjem Pelljuro.

Bili revolucionar ni stvar čuta ali osebne poguma. Pravi revolucionar je edinele tisti, ki pojmuje dialektiko razrednega boja, kot edino socialno istino. Pravi revolucionar je edinele tisti, ki je ozdravel od individualizma in intelektualizma buržuazije ter se postavil, s polno zavestjo, v službo proletariata. — Viktor Serge.

Marxistična šola

N. Buharin:

Osnovne črte kapitalistične družbe

Ce pogledamo od blizu gospodarstvo, tako kakor se je razvilo pod gospodarstvom kapitalizma, bomo videli predvsem da se proizvaja blago.

Kaj pa je to posebnega, bi morebiti kdo vprašal? Kar je posebnega je dejstvo, da blago ni en katerisidbi proizvod, temveč en proizvod ki je namenjen za trg.

Proizvod ni blago, dokler je izdelan za lastno uporabo. Kadar kmet seje žito, ga žanje, ga mlati ter peče kruh zase in za svojo družino, ta kruh ni še blago, ampak čisto navaden kruh.

On postane blago kadar se ga prodaja in kupuje, to je, kadar se ga proizvaja za trg: le tedaj bo lastnina kupca.

V kapitalističnem režimu so vsi produkti namenjeni za trg, oni postajajo vsi blago. Vsaka tovarna, vsako podjetje, vsaka delavnica proizvaja navadno le en produkt in vsak bo razumel, da to blago ne more biti namenjeno za lastne potrebe. Lastnik enega pogrebnega podjetja, ki ima delavnico za izdelovanje mrtvaških rakav, golovo ne proizvaja te rakve zase in za svojo družino, temveč za trg. Izdelovalec ricinovega olja, če tudi bi vsak dan trpel na želodčnem motenju, bi konsumiral le eno neznačno množino olja ki ga on izdeluje. V kapitalistični družbi se godi ista stvar z vsemi drugimi proizvodi.

Vsi milijoni gumbov, ki se proizvajajo v eni tovarni za izdelovanje takih posebnosti, niso namenjeni telovniku lastnika tovarne, ampak za trg. Vse to kar se izdeluje v kapitalistični družbi je namenjeno za trg, kamor se stekajo rokavice in klobaze, knjige in čistilo za čevlje, stroji in likerji, kruh, čevlji, puške, sploh vse kar se proizvaja.

Predpostavka trgovskega gospodarstva je naravno zasebna lastnina.

Obrtnik in podjetnik, ki izdeluje blago, poseduje svojo delavnico in svoje orodje; industrijskec svojo tovarno z vsemi stavbami, stroji in zemljišči. Zasebno lastnino in trgovsko gospodarstvo pa spremlja vedno boj za kupca, spremlja konkurenca med prodajalci. Kadar ni bilo še industrijskec, posestnikov tovarn in velikih kapitalistov, ampak le mali obrtniki, so se tudi li nahajali v boju med seboj, za kupca. In tisti izmed njih, ki je bil močnejši in spretnjši, ki je posedoval boljša orodja, in ki si je predvsem prihranil kak mal kapital je napredoval, si je pridobil odjemalce, upropaščal je druge obrtnike in je bogatel. Malo produktivno lastništvo in trgovsko gospodarstvo ki je na njem temeljilo, so vsebovali kat velike lastnine in so bili vzrok pogube mnogih.

Prva karakteristika kapitalističnega družabnega reda je torej trgovsko gospodarstvo, to je gospodarstvo ki proizvaja za trg.

Da se označi kapitalizem, ne zadostuje navesti samo karakteristiko trgovskega gospodarstva. Obstoji lahko trgovsko gospodarstvo brez kapitalistov, kot n. pr. v rokodelstvu. Rokodelca dela za trg in prodaja svoje izdelke; njegovi izdelki so torej blago in cela njegova produkcija je produkcija blaga. Kljub temu pa ni to trgovsko gospodarstvo ena kapitalistična produkcija, temveč čisto navadna proizvodnja blaga. Zato da se to navadno proizvajanje blaga izpremeni v kapitalistično produkcijo, je potrebno na eni strani, da postanejo vsa proizvodna sredstva (stroji, stavbe, zemljišča itd.) lasti onega malega razreda bogatih kapitalistov, in na drugi strani, da postanejo neštevilni rokodelci in ne odvisni kmetje — delavci.

Mi smo že videli, da je navadno trgovsko gospodarstvo hranilo v sebi kralj pogube enih in obogatila drugih. To je postalo dejstvo. V vseh deželah so ubogi rokodelski delavci in mojstri, potem ko so prodali celo njih orodja, po večini propadli. Od rokodelskih mojstrov so postali ljudje, ki niso posedovali drugega kakor lastne roke. Med tem ko so tisti, ki so bili nekoliko bogati, postali še bogatejši; oni so povečali svoje delavnice, nabavili so si boljša orodja in kasneje tudi stroje, počeli so zaposliti mnogo delavcev in so se spremenili v tovarnarje.

Vse to, kar je potrebno za proizvodnjo: tovarne, sirovine, skladišča, stavbe, rudniki, železnice in parobrodi, vse je prešlo v roke bogatašev, vsa ta proizvodna sredstva so postala izključna lastnina kapitalističnega razreda (ali, kakor se imenuje, postalo je mnogob) kapitalističnega razreda). Malo število bogatašev nadvladuje vse, večina revežev ne poseduje drugega kakor lastno delovno silo. Ta monopol kapitalističnega razreda na proizvodna sredstva tvori drugo karakteristiko kapitalističnega družabnega reda.

Številni razred ljudi, ki so ostali brez nobene lastnine, se je izpremenil v razred meznih delavcev. Navsezadnje, kaj je preostajalo obubožanemu kmetu in rokodelcu? On je lahko stopil v službo velikega zemljiškega posestnika, ali pa mu ni preostajalo drugega kakor se podati v mesto in postati meznih delavec, v tovarni ali delavnici. Druge izbire ni imel. Tako se je razvilo mezdno delo, to je tretja karakteristika kapitalističnega družabnega reda.

Kaj pa je pravzaprav mezdno delo? V drugih časih ko je obstojalo suženjstvo, se je lahko kupilo ali prodalo vsakega sužnja. Ljudje, iz kosti in mesa so bili lastnina gospodarja. Gospodar je sužnja lahko stpel do smrti, ravno tako, kakor je lahko v pijačosti razbil eno stolicco ali naslanjač. Suženj ali tlačanski hlapec ni bil druga kakor predmeti. Stari Rimljani so delili lastnino, ki je potrebna za proizvajanje, v «nema proizvodna sredstva» (predmete) v «polugovoreča proizvodna sredstva» (delovno živino: ovce, krave, vola itd.) in «govoreča proizvodna sredstva» (sužnje, ljudi). Suženj se je torej smatral kot delovno sredstvo, ravno tako kakor lopata in vol ki ga je lastnik lahko kupil, prodal ali uničil.

Pri meznem delu se človek kot tak ne kupuje ali prodaja. Proda se ne njegja ampak edinole njegovo delovno silo, njegovo delovno zmoglost. Meznih delavcev je osebno svoboden; industrijskec ga ne more preletati, niti ne prodati ali zamenjati z mladim lovskim psom kakor je bilo mogoče v dobi tlačanstva. Delavca se samo najme. Na prvi pogled se celo zdi, da sta delavec in kapitalist svobodna, eden kakor drugi: «ako nočeš delati, storiš lahko odmanj, nobeden te ne prisili delati.» Tako govorijo gospodje kapitalisti. Oni bi celo hoteli da bi se mislilo, da so oni tisti ki redijo delavca, ker mu dajo dela.

V resnici pa se delavci in kapitalisti nahajajo v istem položaju. Delavci so priklenjeni z verigo, potom gladi. Glad jih prisili, da se udinjajo, to je, da prodajajo svojo delovno silo. Delavec nima nikakega drugega izhoda, nima nikake druge izbire. Z gollimi rokami ni mogoče proizvajati nič! Ni mogoče kovati jekla, izdelovati tkanine ali graditi železniške vozeve. In ker je zemlja zasebna lastnina, je nemogoče ustaviti se v poljubnem kraju in ustanoviti kmetijo. Svoboda delavca, da prodaja svojo proizvodna silo, svoboda kapitalista, da jo kupi, enakosti kapitalista in delavca, vse to ni nič drugega kakor veriga gladi, ki prisili delavca, da dela za kapitalista.

Priče smo politični nesramnosti, katero so zmogli napraviti samo slovenski primorski narodnjaki. Da smo kratki!

Po umoru socialističnega poslanca Jakoba Matteottija, umor, ki je odprl oči najširšim množicam italijanskega ljudstva, ki je začelo zapuščati fašizem in njegove priveske, po tem umoru so začeli obračati jadra tudi naši narodni voditelji, ker so se zbal, da jih sicer val ljudske nevolje odnese s površja. Tudi oni namreč proslavljajo pokojnega Matteottija in se na vse mogoče načine klanjajo njegovemu spominu. Njih časopisje piše nadalje, da se je pokojni socialistični poslanec zelo zanimal za usodo slovenskega naroda v Julijski Krajini, ker da je zato slovensko ljudstvo dolžno ohraniti ga v trajnem spominu. Pokojni Matteotti je posedoval celo v stvari izmenjav zadržnega denarja. (Tu se je moral pokojni Matteotti boriti proti kapitalistični požrešnosti Jadranske banke, ki je na vsak način hotela pobasati 16 milijonov lir na škodo zadruga in katero banko je zavovarjal prvobitni primorskih slovencev in predsednik političnega društva «Edinost» dr. Wilfan).

Narodnjaško časopisje proslavlja torej spomin pokojnega poslanca Matteottija. Kaj pa je pisalo to časopisje še pred kratkim o italijanskih socialistih in njih voditeljih? Pisalo je, da italijanski socialisti želijo smrt slovenskemu narodu v Julijski Krajini, da delujejo za propast slovenskega ljudstva. Znano pa je, da je bil pokojni Matteotti tajnik Socialistične unitarske (edinstvene) stranke in vodja socialističnega parlamentarnega kluba, torej glavni voditelj te stranke. Kako naj bi torej ta stranka želela pogin slovenskemu narodu, ako se nje glavni voditelj toplo zavzema za blagor in koristi tega naroda? Višek narodnjaške nesramnosti in farizejstva (hinavščine) pa obstoji brezdvomno v tem, da so narodnjaki ravno v istem hipu, ko so doma blatili in grdili italijanske socialiste, v Rimu in drugod se dobrikali socialističnim voditeljem in jih prosili za pomoč.

In še dalje! Slovenski narodnjaki proslavljajo spomin pokojnega Matteottija.

Oni narodnjaki, ki so se pa poklonili fašistovskim oblastnikom ter poveljivali fašistovski razbojnik kot rešitelje naroda pred boljševisko nevarnostjo, ter s tem moralno prispevali k tisočerm umorom, katere so zvršili fašisti in katerim umorom je Matteottijev umor le krona.

Oni narodnjaki, ki so kamenjali prve nosilce socialistične misli po vaseh in tako naučili mladino, kakor se mora boriti proti upornim profinarodnim elementom.

Oni narodnjaki, ki dan dan dan propovedujejo vlado meščanskega nasilja, ki je v Jugoslaviji vzela življenje mlademu Aliji Aliagiću, katerega junaštvo in idealizem sta v marsičem podobna junaštvu in idealizmu Jakoba Matteottija.

Oni narodnjaki, proslavljajo spomin pokojnega Matteottija — ki bi hotel ustanovljati v Julijski Krajini podružnice «Orjune», ki se proti proletarskemu gibanju bori na isti način kot italijanski fašisti in katere člani so prav po tem načinu ubili v Trbovljah mladega rudarja Fakina.

Ali naj gremo še dalje? Pripuščamo našim čitateljem, da si sami

spopolnijo število protiproletarskih zločinov slovenskih narodnjakov, ki danes z vsjo brezobraznostjo proslavljajo spomin padlega proletarskega bojevnika Matteottija.

Italijansko zavedno ljudstvo, je fašistovskim oblastnikom, ki so se pridružili proslavi Matteottijevega spomina zaklevalo: Stojte, razbojnik! Ne omadežujite spomina tega našega bojevnika, ki je padel kot žrtev vaših zločinov, tudi mi kličemo narodnjakom in njih časopisju:

Ne sramotite spomina Jakoba Matteottija! Dovolj vašega političnega barabstva! Jenjajte enkrat ž ostudni mišpekulacijami na nezvestost ljudstva!

Naši gospodarski abecedniki nam pripovedujejo, da izvira kapital iz štedljivosti. Mi smo se pa potom izkušeni naučili, da so viri kapitala čisto drugačni. Največja bogastva kapitalističnih narodov izvirajo iz njih «koloniadne politike», to je iz ropanja v tujih deželah, iz tihotapstva, iz trgovine s sužnji, iz trgovinskih vojn. Zgodovina teh narodov nam nudi dovolj primerov o takih načinih «prihranjenjavanja». Državna podpora pa je silen pripomoček takemu «prihranjenju». — K. Kautsky (l. 1892).

Glasovi z dežele

Kubed

Ker je v «Novicah» št. 36 neko blatit nas, kubedske trpine, se moram oglasiti. Zmerjalo se nas je z «pianci in zapravljevc». Jaz bi pa vprašal dopisnika, kaj je bilo poprej, ko ni bilo komunistov, ali ni nobeden nič zapravil? Nadalje ga vprašam, ali so bili komunisti tisti, ki so tako izvrstno gospodarili s Hranilnico in Posojilnico, ali pa neki ptiček narodnjak-duhovnik, ki je zapravjal denar, tako da so kmetje dobivali plačilne naloge iz Ljubljane?

Sramuje naj se dotični dopisnik, ki na tak način črni nas, mirne trpine! Radi listega «sestanka», o katerem govori dopis, moram omeniti, da to ni bil nikak sestanek. Prišel je namreč, — bilo je na smarni večer — v gostilno nek nepoznani človek in se pridružil gostom. Ker smo spoznali, da je dobrega značaja in našega duha, smo ga spoštljivo sprejeli in ga poslušali. In res čudno, čim več je govoril, tem večja je postajala udeležba. Mož ni napadal duhovščine in učiteljsva, ampak samo pojasnil vlogo, ki jo morajo igrati v meščanski družbi. Ali ni morebiti res, da mora učitelj vzgajati deca tako, kakor hočejo kapitalisti in da skrbi duhovnik za to, da bodo ljudje pohlevni kakor ovce; in da so dušni pastirji, vseh veroizpovedanj, blagoslovljali orožje? V šolah se otroci učijo bojne pesmi in jim se vceplja sovraštvo do drugih narodov.

Pa vi hočete, da bi mi verjeli temu, kar učijo hlapi meščanske družbe? Nikakor ne, gospoda! Mi smo za internacionalno, pa za našo, ne za tisto kapitalistov.

Slednjič opozarjamo še blatneže, da naj nas pustijo pri miru, ker mi dobro vemo, da oni škripajo z zobmi samo radi tega, ker rajši čitamo «Delo» kakor pa «Novice», ki nam jih silijo ne da bi kdo vprašal po njih.

Kubedski kom. kmet.

Korte pri Izoli

Drago «Delo»,

Mislim da bo prav, ako se tudi mi malo oglasimo. Ko smo čitali tvoje članke o ščekovskih protikapitalističnih frazah, smo se spomnili pisave «Malega lista», namreč, kako je pisal pred volitvami, med in po volitvah. Enkrat je neprestano hvalil Sovjetsko Rusijo, drugikat pa pisal v prilog narodne stranke. Mi smo mislili že enkrat vprašati uredništvo tega lista, kaksi stranki gospoda pravzaprav pripada.

Tekom volitev pa smo prav jasno spregledali, kaksi stranki pripada. Začeli so pisati čez komunistično agitacijo in prigovarjanje, da naj volimo za Besednjaka. Ta gospod je prišel k nam ter govoril strastno proti kapitalizmu in nami nazadje pripravil, naj volimo za... narodno stranko. Mi smo mu naravnost povedali, da on pomarje vezati snop, da se ne sesuje.

Navsezadnje smo bili silno zadovoljni, da smo si odvalili težek kamen s srca. To je dvom. Izprali smo si iz srca madež, ki je obstojal v tem, da smo v prvih časih kolikor toliko verovali antikapitalistični tendenci «Malega lista».

Spoznali smo prevaro in dobro bo, ako se bodo tudi drugod po deželi zavedali, da ne more biti pravi prijatelj delovnega ljudstva tisti, ki koleba med desno in levo, tisti, ki bi hotel sedeti na dveh stolicah.

Tudi fašisti so farbali ljudi za časa volitev. Objubljali so gradnjo nove ceste, ako hmo volili za njih. Da bo prevara večja, so pripeljali nekoliko vagončkov za material in nekoliko tračnice. Tudi inženirja smo imeli, ki se je nahajal tu še tri mesece po volitvah. Končno pa je zginil tudi on. Nove ceste seveda ne bo. Ostal pa je dolg, katerega je napravil omenjeni

inženir in katerega bo morala poravnati občina.

Renče

Ker prinašajo nekateri listi različna poročila o groznem zločinu, kateri se je odigral v noči 14. do 15. t. m. naj resnici na ljubo povemo sledeče: Ko se je vračal domov v nedeljo (14. t. m.) po polnoči 19. letni Pahor Daniel je opazil ob cesti, v bližini gostilne pri Zigonih v nezavesti, smrtno ranjenega delavca Gorenje Josipa. Pahor je sklicel sodruga Josipa Zajca in oba bližnje, mirno speče prebivalce, naker je poslednji šel s kolesom obvestiti občinskega slugo in orožnike v Miren. Le-tj so telefoničnim putem pozvali gorški zeleni križ, kateri je prišel na lice zločina z orožniki vred, in odpeljal nesrečnega ranjenca v riško bolnico, kjer je pa menda okrog 9. ure izdihnil. Pokojnik je bil star 30. do 35. let, rodom iz Mokronoga na Dolenjskem, bival v Renčah brez stalnega bivališča in se pečal z nabiranjem preostalega vojnega materiala s čigar iskupičkom, se je preživljal. V prejšnjih dneh je prišlo med njim, 23. letnim Marijem Mozetič in 47. letnim Francem Zigon do ostrih sporov katerih je kot posledica postal žrtev ubogi Gorenje.

Imenovana dva so orožniki ahtirali in zaprli, pozneje za Zigona izpustili in obdržali, kot krivca le Marija Mozetič. Vest o zločinu je napravila na prebivalstvo mučen utis, še posebno ker je bil izvršen na tako krut način, poznalo se je namreč po vsem telesu udarce z raznim orodjem in mlaka krvi je pričala da se je v teških mukah posvajal iz te «doline solz».

Izpitni na kr. tehničnem zavodu v Idriji v jesenskem roku

Izpitni začnejo 1. oktobra in sicer ponavljalni izpiti in zrelostni izpiti. Najprej bodo pisni izpiti, potem ustmeni. Kdor zamudi rok, bo zavrnjen.

Po končanih izpitih bo vpisovanje dijakov v III. in IV. razred tehničnega zavoda. Sprejmejo se le tisti, ki so v preteklem šolskem letu bili redni dijaki zavoda. Vsak mora prineseti s seboj šolski izkaz.

Redni pouk začne dne 16. oktobra.

Jesenski izpiti in vpisovanje za šolsko leto 1924-25 na slovenskem nižjem tečaju kr. tehničnega zavoda v Vidmu

Izpitni. Sprejemni izpiti na prvi razred ter ponavljalni izpiti (dosedanjih učencev) in sposobnostni izpiti (privatelistov) za ostale razrede se prične 1. oktobra in se zaključijo 15. oktobra. Prošnje za sprejemne izpite in prošnje privatistov, ki se niso vložile v postavljenem roku do 15. junija t. l., se sprejemajo naknadno, a navede naj se vzrok zakasnitve; napišejo se na kolkovan papir za 2 L. Prošnji za sprejemni izpit se priloži krstni list in izkaz o istovetnosti. Privatisti priložijo: krstni list, zadnje šolsko izpisevalce, izkaz o istovetnosti, izkaz o bivališču učenčeve družine, podroben seznam predelane učne snovi, poštni odrezek kot potrdilo, da se je izpitna pristojbina 50 L. plačala na «R. Ufficio del Registro di Udine», in potrdilo o vpisu k telovadbi pri «E. N. E. F. - Foro Bonaparte 20, A - Milano» (pristojbina 30 L.).

Vpisovanje se zaključijo 15. oktobra. Nato se začne redni pouk. Kdor se navo vpiše, vložiti na ravnateljstvo prošnjo za vpis na kolkovanem papirju za 2 L. in priloži: krstni list, izpisevalce o cepljenju po 8. letu, šolsko izpisevalce ali potrdilo o prestopanju izpitnih, izkaz o istovetnosti. V kaki prejšnji prošnji izročeni prilog ni treba več prilagati. — Dosedanji učenci zavoda vložijo prošnjo za vpis na nekolkovanem papirju in brez prilog.

Vsako prošnjo mora podpisati učenčev oče ali njegov postavni namestnik.

Dezelna zveza komunistične omladine

Sodruzi in sekcije naj točno poravnajo mesečnino. Ker s tem, da ne vršijo točno te svoje dolžnosti, ovirajo tudi ostalo delovanje.

IZVRŠEVALNI ODBOR.

Zveza stavbinskih delavcev SEKCIJA V PODGORI.

Podpisani odbor naznanja stavbinskim delavcem, da je organizacija našela sobo v Podgori, kjer se bosta vsak dan nahajala dva sodruga, na koja naj se obrnejo vsi oni, ki imajo plačati prispevek, oziroma tisti, ki se želijo organizirati. Urad je odprt ob delavnikih od 7.19. zvečer in ob nedeljah od 9.12. ure.

Naj se vsi delavci zavodajo, da je njih sila v slogi, v enotni fronti vseh zatiranih.

ODBOR.

Tiskovni sklad

- Prej izkazanih L. 4016.64
- Nabrano v Dolini: na bloke L. 14.— pri «rdeči unizi» » 10.— med kmeti in delavci » 12.—
- Nab. Pola 177. Prapetno-Brda: za razširjenje svetovne ideje 30; St. Viska gorra: Skupina rdečih gorjanov 28; Polje: Cetusa 3 L. 61.—
- Bilje (Gorica), Nab. Pola 100; Fr. Silič 5; Fr. Silič 3; Fr. Veržotnik, Fr. Silič po 2.50; Fr. Cuk, M. Orel, A. Krpan, Zaharija, Fr. Silič, Just Mozetič po 2; Viktor Serič 1.50; Mask 1.40; M. Marena 1.30; R. Fornazarič, R. Komel, Faustin Silič, Kristjan Silič, nečitljivo, K. Franceskin, H. Mozetič, J. Franceskin, R. Fornazarič, Fr. Bizjak, D. Savnik, F. A., Al. Saunik, Leop. Neme, Rud. Krpan, A. Spacapan, J. Spacapan, Iv. Černic, And. Kersevan, And. Franceskin, K. Fornazarič, J. Član, Fr. Franc, Jos. Masten po 1. L. 53.20
- Selo in Batuje (Vipavsko), Nab. Pola 180; K. G., Jmsd, A. B., An. F., Alb. R., J. R., A. M., J. T., K. I., A. R., V. B., po 2; M. F. 1.60; I. L. 1.20; J. S. 5; V. 3; R. O., Ant. M., F. Z., N. V., V. B., I. S., I. L. C. L., a. P., a. P., A. U., V. J., T. V., F. C., F. I. M., Z. T., I. B., A. V., A. K., I. U., K. K., K. F., po 1; E. S. 0.40 L. 52.20
- Opčine. Nabrano med uslužbenci M. Ž. O. T. L. 49.—
- Vrabe (Vipavsko), Nab. Pola 97: Skriti komunist, boljševek, ki je dobil mlado ženo, boljševek od 16 urnega delavnika, Mađer po 5; mladenič, ob priliki svahte 1.25; Pauletto, Sarazin, Jak. Franetič, Fr. Franetič, Ed. Jelečič, St. Franetič, Al. Vovk, J. Mislej, Iv. Krpan po 1. L. 30.26
- Lokev. Zatirani in vedno rdeči železnicearji L. 20.— Anton Kleč L. 5.—
- Nab. pola 244 (Boljune): A. 4; za proleto glasilo, N. N. po 3; B. Zerial, R. Martinič, A. Černigoj, B. simel, D. Krogljič po 2; J. Bolčič 1.90; Br. Žerjal 1.80; Venco 1.50; V. Zobec, Zobec, Žerjal, M. Žerjal, A. Žerjal, Rob. Della Santa, živijo komunisti, nečitljivo, Iv. Pečenik, M. Žerjal, M. Česnik, Zajc, K. Ota, Mihalčič, Alojz, Iz. Zobec, živijo rdeči, M. Žerjal, Fel. Žerjal po 1; Fr. Krogljič 0.60 L. 46.80
- Lipa-Sapjane. Nab. pola 206: Iv. Gabersnik, S. Susanj-Perenič po 10; Ant. Babersnik 5; Iv. Simičič 3; Tone Knezov, I. Simičič po 2.50; M. Vinars, M. Vlah, M. Surina, J. Vlah, Ant. Zmajjila, Ant. Zmajjila, Jos. Iskra, M. Jurčič, Fr. Iskra, Fr. Kastelec, J. Simičič po 2; Ivanka Gabersnik, Mil. Gabersnik, Zgomba, Stemač, Iv. Brozina, Jos. Iskra, Ant. Zmajjila, Jos. Iskra, Iv. Valenčič, J. Slosar, Ant. Slozar, Jos. Jurčič, Ant. Puž, Jos. Iskra, Jos. Mrvič, J. Gabersnik, Fr. Gabersnik, Brkač, Iv. Simičič, Maročič, po 1; Iv. Gabersnik, Barela po 0.50; N. N. 0.40 L. 76.40
- Skupaj L. 4446.49

Popravek. Znesek L. 12, objavljen v štev. 214, se je nabral na nab. polo 205, v Tinjanu in ne v Dekanih.

Radi picega prostora nam ni mogoče objaviti v tej štev. nab. pol, ki smo jih prejeli iz Vrem (L. 72.—), Povirja-Gorenj (L. 51.40) in Divace (L. 5.70).

Za žrtve reakcije

Spominjajoči se zavednih borcev za osvoboditev pošljamo istim iz Francije bratske pozdrave. Bodi ta skromni znesek za tovariše, ki trpijo pod fašistovskim bičem za Proletarsko stvar. Ant. Pahor iz Novevasi fr. 2; Iv. Dornik, Jos. Hlede, Ant. Knez, Fr. Bajt, Jos. Bajt iz Steverjana po fr. 2.40, skupaj fr. 14 L. 16.65

Ludvik L. —70

Mladi proletarci v S. Križu pri Trstu L. 6.30

Nabrano med sodrugi iz Bilj pri Gorici L. 17.—

Nabrano v Dekanih: V. Fortuna, Avg. Gregorič, Avg. Muženič, Naz. Grmek, Fr. Grizon po 2; Ant. Memon, Avg. Mahnič, Avg. Cupin, Iv. Toskan, Avg. Stefančič, Andr. Toskan, Vik. Toskan, Mar. Peca, Iv. Memon, po 1; zelim svobode 0.80; N. N. 0.20 L. 20.—

Prijatelj Ljenina L. 5.—

Sumo za žrtve reakcije vodi bratski «Lavoratore».

Padlim borcem

Po vsem svetu leze trupla umorjenih in nemasčevanih bojevnikov za pravice zatiranih. Tisoče sirot zaman pričakuje očeta, ki jim je donesal vsakdanjega kruha. Podivjana reakcija je ugonobila nesteto proletarcev, ker je upala, da si tako okrepí izkoriščanje in uzivanje.

Proletariat ni smel javno počastiti svojih padlih sodrugov. Navidezno so ti lezali pozabljeni pod zemljo, a v resnici jih nosi proletarec v srcu in se pripravila na dan svojega osvobojenja in osvete.

Skupna je bila misel, za katero so se borili in padli, skupen naj bo, kjer je mogoče tudi njih grob.

Tudi na pokopališču pri Sv. Ani v Trstu sniva več padlih revolucionarcev večni sen.

Naša volja je da jih združimo tudi po smrti. Trzaska občina nam ni dala na razpolago potrebne zemlje za skupen grob in mi jo moramo dobiti z denarjem. Na tem mestu se bo moralo postaviti spomenik, ki bo spominjal na vse revolucionarce, padle pod udarci krvoločnega kapitala.

Za ta načrt pa je potrebno sodelovanje vsega proletariata. Vsak naj prispeva kolikor more. S tem dokaže, da se vredno spominja padlih borcev za Proletarsko osvoboditev za katero so žrtvovali vse kar so imeli — tudi življenje.

Zbirke v ta namen naj se pošiljajo na upravo «Dela». Na odrezku pošne nakaznice naj se zapiše: Za spomenik padlim sodrugom.

Proletarci v Trstu in okolici lahko nesejo ali pošljejo prispevke na upravo «Lavoratore», via Maiolica 10-12.

Kdor prejema časopis, a je v zaostanku z naročnino ter zavlačuje poravnavo iste, sabotira obstoj «Dela».

Naj ne bo tozadevno nikakih izgovorov!

Točno poravnavanje, takoj ko je potekla naročnina, tudi v malih obrokih, zamore mnogo pomagati k vzdrževanju lista.

Naročniki, zapomnite si to!

MALE VESTI IZ RUSIJE

Pomoč pokrajinam ki so prizadete po suši

Sovjetska vlada je odobrila načrt za melioracijska dela, ki se imajo izvršiti v južnoistočnih pokrajinah, z namenom, da se pride v okoliščini, ki bi lahko še nastopila v prihodnjih letih.

Odprite novih petrolejskih vrelcev

Ekspedicija, ki jo je organiziral zemljeslovni odbor na daljnem iztoku, je našla ob bregovih reke Bogučevka bogate petrolejske vrele.

Protifašistični shod v Parizu

Na 19. t. m. se je vršil v okolici Pariza veliki protifašistični shod, katerega se je udeležilo več tisočev italijanskih in francoskih delavcev.

Demonstracije dunajskih brezposelnih

Na Dunaju se je vršil veliki shod brezposelnih, ki so zahtevali brezposelno podporo. Po shodu so uprizorili demonstracijo pred parlamentom.

Število brezposelnih v Nemčiji

Po zadnjih vladnih statistikah je bilo naštetih v Nemčiji 3 milijone brezposelnih. Dawesov načrt za gospodarsko ozdravljenje ima res velike uspehe!

Demonstracije proti draginji

V minulem tednu so se vršile v Pragi demonstracije proti draginji. V predmesljih je prišlo do krvavih spopadov med demonstranti in policijsko konjenico.

Kake rente imajo proletarci

Iz New-Yorka poročajo, da se je v državi Wyoming dogodila velika rudniška nesreča. V sled vnetja plinov so